

at naa til en Forstaaelse med det konservative Folkeparti om Lovforslaget. Venstres Ordfører (Brorsen) betonedede, at han og hans Parti ikke kan gaa med til den periodiske Jordvurdering. Jeg misforstod hans Udtalelser i det første Møde, vi havde. Jeg havde ikke hørt tilstrækkelig efter, men han benyttede jo ogsaa straks Lejligheden til at korrigere min Opfattelse og sagde, at der kunde ikke være Tale om, at Venstre vilde gaa med til den periodiske Jordvurdering. Det vilde gaa med til en Omvurdering indenfor den første 10-aarige Periode. Jeg forstaaer nu ikke, hvorfor Venstre egentlig vil modsætte sig, at Samfundet til enhver Tid bevarer Ejendomsretten over Jorden, naar denne Bevarelse af Ejendomsretten finder Sted paa en saadan Maade, at den ikke gør det umuligt for Brugeren af Jorden at disponere over den, saaledes som den frie Besidder kan disponere over den. Vi vil ikke indvende noget imod, at Brugeren kan sælge Ejendommens Jord med paastaaende Bygninger, vi forlanger blot, at i det Tilfælde, Overdragelsen ikke finder Sted til Livsarvinger, maa Samfundet, der har skaffet det hele til Veje — thi det bliver jo praktisk taget Forholdet her —, ogsaa have Ret til at fordre det tilbage igen, Staten maa have og bevare sin Forkøbsret. Det forekommer mig, at dette Krav er rimeligt og retfærdigt. Hvis Forholdet er det, at Brugeren har forøget Ejendommens Værdi ved sit personlige Arbejde eller ved Kapitalanbringelse, bør der selvfølgelig tages Hensyn dertil, men der bør ikke ydes ham nogen Gevinst ved Foranstaltninger, som han ingen Andel har haft i, den paagældende Ejendom bør ikke være noget Spekulationsobjekt for ham, thi han har faaet den overladt til Brug ved Samfundets Foranstaltninger. Naar han ikke vil bruge den længere og han saa holdes skadesløs for, hvad han har anvendt af personligt Arbejde eller af Kapital paa at forbedre Ejendommen, saa er det ikke mere end rimeligt, at Samfundet har Ret til at forlange sig Ejendommen overdraget; dog gør man den Indrømmelse, at han frit kan disponere over Ejendommen i Tilfælde af, at han har Livsarvinger, der skal overtage den.

Det ærede Medlem fra Ribe havde principielt ikke noget at indvende imod Ekspropriation, men han ansaa den for unødvendig, og naar den var unødvendig, var der efter hans Mening ingen Grund til at indføre Ekspropriationsbestemmelser i Loven. Vi har en anden Mening herom.

Det er vor Opfattelse, at den hele Jordreform vil være af forholdsvis ringe Værdi, hvis der ikke er Mulighed for, at Samfundet kan ekspropriere Jord, hvor den er for Haanden i en saadan Mængde, at det ikke kan komme Ejeren til Skade, at man tager den. Det er ikke saaledes at forstaa, at man vil tage al Jorden fra ham, man vil kun tage, om jeg saa maa sige, den overflødige Jord fra Ejendomsbesidderen og bruge den til Oprettelse af nye Hjem, der kan komme besiddelsesløse til gode. Det ærede Medlem vil henvisse til, at der er Jord nok at faa ved Udstykning af Præstegaarde og ved Gennemførelse af Lovforslaget om Len og Stamhuse, men dertil vil jeg sige, at for det første ved man ikke noget om, hvor megen Jord der kan skaffes til Veje ved den sidste Foranstaltning — i hvert Tilfælde ikke efter Lovforslaget, som det foreligger her, og end mindre efter det Lovforslag, man kan vente, det ærede Medlem vil give sin Tilslutning —, og for det andet vil Forholdet blive det, at Jorden vil være til Stede i ulige Maal de forskellige Steder i Landet. Nu hørte jeg nok det ærede Medlem sige, at der ikke vilde være nogen Vanskelighed forbundet med at henvisse Jyder til at søge Jord paa Øerne. Det er muligt, at man i visse Tilfælde kan klare Vanskeligheden — og det bliver vel ogsaa nødvendigt — ved at henvisse Folk, der søger Jord i en Egn, hvor der ingen større Gaarde er, eller hvor der ingen Jord er at faa til Udstykning, til Egne, hvor der er større Gaarde, og hvor Jorden er for Haanden, men det forekommer mig dog urimeligt i al Almindelighed at bygge paa dette, at naar der er Jord i den ene Landsdel, skal alle søge hen til den fra de andre Landsdele. I den Grad tror jeg ikke, Folk er tilbøjelige til at flytte, at en Løsning paa det Grundlag kan blive fyldestgørende. Vi har under Forhandlingerne om Husmandsloven set, at de Folk, der var kommet i Besiddelse af Statshusmandsbrug, har kunnet gøre disse Brug i Penge, mange af dem har solgt Brugene, og Laanene er indbetalte til Stats-Laanefonden igen. Der er ikke Tvivl om, at der ved disse Salg, der har fundet Sted i ret stor Udstrækning, er indvundet betydelige Fordele for den enkelte Besidder, den tilfældige Besidder, kan man sige. Det er Staten, der ogsaa her har været medvirkende til Brugenes Oprettelse, har ydet Laan dertil og har tabt paa Kurserne; saa faar den øjeblikkelige Besidder hele Konjunkturgevinsten, og Staten faar Tabet. Det forekom-